

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

09.02.2017 р.

м. Одеса

№ 02-р/к

Справа № 28-01/2016

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Адміністративна колегія Одеського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 28-01/2016 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку Державного підприємства «Морський торговельний порт «Чорноморськ» (вул. Праці, 6, м. Чорноморськ, Одеська область, 68001, код ЄДРПОУ 01125672) (надалі - ДП «МТП «Чорноморськ»)

ВСТАНОВИЛА:

Справа була відкрита розпорядженням Адміністративної колегії Одеського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України 19.12.16 р. № 32-рп/к за результатами розгляду заяви товариства з обмеженою відповідальністю «Транс-Сервіс» щодо можливого порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку ДП «МТП «Чорноморськ».

За результатами розгляду заяви було встановлено наступне.

У відповідності до порядку, передбаченому Законом України «Про оренду державного та комунального майна» від 10.04.1992 р. № 2269-ХІІ, між Регіональним відділенням Фонду державного майна України по Одеській області та ТОВ «Транс-Сервіс» укладено договір оренди нерухомого майна, що належить до державної власності від 18.09.14 р., обліковий № 209840911197 (із змінами) строком дії до 18.09.24 р., згідно з яким в оренду надано нерухоме майно, а саме **нежитлові приміщення складу № 8, складський майданчик складу № 8, тощо**, загальною площею 22113,7 кв.м., розташоване за адресою: Одеська область, м. Чорноморськ, вул. Сухолиманська, 32, яке обліковується на балансі ДП «МТП «Чорноморськ».

Крім того, згідно договору оренди нерухомого майна, що належить до державної власності № 16/28/1 від 29.07.2016 р., укладеного ТОВ «Транс-Сервіс» з Регіональним відділенням Фонду державного майна України по Одеській області, ТОВ «Транс-Сервіс» прийняло в строкове платне користування **державне нерухоме майно**, розташоване за адресою: Одеська область, м. Чорноморськ, вул. Сухолиманська, 32, яке обліковується на балансі ДП «МТП «Чорноморськ», а саме, **нежитлові приміщення першого та другого поверхів будівлі критого складу № 8, з адміністративними приміщеннями** (інв.№3708, реєстровий № 01125672.2.РАЯИЮК0644), загальною площею 637,40 кв.м.

Майно передано в оренду з метою проведення вантажних операцій, обслуговування та зберігання вантажів та розміщення офісних приміщень.

Право оренди ТОВ «Транс-Сервіс» зареєстровано в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно згідно з чинним законодавством.

Також, між ДП «МТП» (в подальшому ДП «МТП «Чорноморськ») та ТОВ «Транс-Сервіс» укладено договір оренди рухомого майна № 347-0 від 01.10.2014 р., предметом якого є передача орендодавцем в строкове платне користування окремого індивідуально визначеного рухомого майна, що знаходиться на балансі ДП «МТП «Чорноморськ», а саме перевантажувальної техніки (портальних кранів), необхідної ТОВ «Транс Сервіс» для здійснення його діяльності.

Відповідно Акту приймання передачі майна до вищезазначеного договору ДП «МТП «Чорноморськ» передає, а ТОВ «Транс Сервіс» приймає в користування портальний кран «Кондор» (портовий № 16, інв. № 3851), портальний кран «Кондор» (портовий № 19, інв. № 3827), портальний кран «Кондор» (портовий № 57, інв. № 3859), портальний кран «Кондор» (портовий № 114, інв. № 3863), портальний кран «Кондор» (портовий № 115, інв. № 3445).

Крім того, між ДП «МТП «Чорноморськ» та ТОВ «Транс-Сервіс» укладено договір про пайову участь в утриманні інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ» № 1-П від 03.06.2014 р. (далі – Договір № 1-П), який набирає чинності з дати укладення ТОВ «Транс-Сервіс» договору оренди державного нерухомого майна, за яким ДП «МТП «Чорноморськ» є балансоутримувачем, та діє протягом всього строку дії договорів оренди державного рухомого та нерухомого майна, за якими ДП «МТП «Чорноморськ» є орендодавцем або балансоутримувачем (п.5.1. Договору № 1-П).

Пунктом 5.2. Договору № 1-П встановлено, що припинення дії даного Договору з будь-яких підстав, окрім взаємної згоди сторін, є достатньою підставою для дострокового припинення дії договорів оренди державного рухомого та нерухомого майна, за якими ДП «МТП «Чорноморськ» є орендодавцем або балансоутримувачем, в судовому порядку за зверненням ДП «МТП «Чорноморськ».

Компанія сплачує на користь порту 1,26 дол. США за кожен тону перевантаженого (обробленого) вантажу силами та/або засобами ТОВ «Транс-Сервіс» за звітний місяць, що суттєво впливає на собівартість послуг. Оскільки деякі інші портові оператори (стивідорні компанії) таких витрат не несуть, укладання такого договору з ТОВ «Транс-Сервіс» обмежує його конкурентоспроможність на ринку послуг з транспортного оброблення вантажів.

Згідно ч.ч. 1, 2 ст. 901 Цивільного кодексу України, за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором. Положення цієї глави можуть застосовуватися до всіх договорів про надання послуг, якщо це не суперечить суті зобов'язання.

Діючим законодавством передбачено:

Правові, економічні, соціальні та організаційні основи діяльності в морських портах визначаються Кодексом торговельного мореплавства України та Законом України «Про морські порти України».

Закон України «Про морські порти України» регулює діяльність виконавчої влади, що здійснюють державне регулювання, управління, державний нагляд та контроль за безпекою мореплавства, нагляд та контроль у сфері діяльності морських портів, національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, адміністрації морських портів України, власників морських терміналів, стивідорних компаній, інших суб'єктів господарювання, що провадять свою діяльність у морському порту, та споживачів їхніх послуг (товарів, робіт).

Відповідно до ст.1 Закону України «Про морські порти України» (надалі – Закон П), адміністрація морських портів України – державне підприємство, утворене відповідно до законодавства, що забезпечує утримання та використання об'єктів портової інфраструктури державної форми власності, при цьому об'єктами портової інфраструктури є рухомі та нерухомі об'єкти, що забезпечують функціонування морського порту, у тому числі акваторія, гідротехнічні споруди, доки, буксири, криголами та інші судна портового флоту, засоби навігаційного обладнання та інші об'єкти навігаційно-гідрографічного забезпечення

морських шляхів, системи управління рухом суден, інформаційні системи, перевантажувальне обладнання, залізничні та автомобільні під'їзні шляхи, лінії зв'язку, засоби тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інші засоби, обладнання, інженерні комунікації, розташовані в межах території та акваторії морського порту і призначені для забезпечення безпеки мореплавства, надання послуг, забезпечення державного нагляду (контролю) в морському порту.

Об'єкти портової інфраструктури загального користування - акваторія, залізничні та автомобільні під'їзні шляхи (до першого розгалуження за межами території порту), лінії зв'язку, засоби тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерні комунікації, інші об'єкти, що забезпечують діяльність двох і більше суб'єктів господарювання у морському порту.

Стратегічні об'єкти портової інфраструктури - об'єкти права державної власності - гідротехнічні споруди, об'єкти портової інфраструктури загального користування, засоби навігаційного обладнання та інші об'єкти навігаційно-гідрографічного забезпечення морських шляхів, системи управління рухом суден.

Територія морського порту - частина сухопутної території України з визначеними межами, у тому числі штучно створені земельні ділянки.

Портовий оператор (стивідорна компанія) - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію морського терміналу, проводить вантажно-розвантажувальні роботи, обслуговування та зберігання вантажів, обслуговування суден і пасажирів, а також інші пов'язані з цим види господарської діяльності.

Морський термінал - розташований у межах морського порту єдиний майновий комплекс, що включає технологічно пов'язані об'єкти портової інфраструктури, у тому числі причали, підйомно-транспортне та інше устаткування, які забезпечують навантаження-розвантаження та зберігання вантажів, безпечну стоянку та обслуговування суден і пасажирів.

Статтею 4 Закону I визначені принципи організації функціонування та розвитку морських портів, а саме:

1) об'єднання інтересів та діяльності держави в особі служби капітана морського порту, адміністрації морських портів України, інших державних підприємств, що забезпечують функціонування морського порту, та суб'єктів господарювання, що провадять свою діяльність у морському порту;

2) збереження та утворення, зокрема на основі об'єднання майна приватної, державної та комунальної форм власності, єдиних майнових комплексів, розташованих у межах території та акваторії морського порту;

3) забезпечення конкуренції серед суб'єктів господарювання, що виробляють однакову продукцію (товари, роботи, послуги) у морському порту;

4) розмежування адміністративних функцій щодо забезпечення безпеки мореплавства та нагляду (контролю) за безпекою мореплавства і господарської (комерційної) діяльності;

5) розмежування функцій забезпечення безпеки мореплавства та нагляду (контролю) за безпекою мореплавства;

6) забезпечення безпеки мореплавства та господарської діяльності, що провадиться у морському порту;

7) цільового використання портових зборів;

8) збереження у державній власності стратегічних об'єктів портової інфраструктури морського порту;

9) рівності прав усіх суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у морському порту, недопущення дискримінації у доступі до об'єктів портової інфраструктури загального користування.

Розділом IV Закону I визначені основні засади господарської діяльності у морських портах України, а саме:

Господарська діяльність у морському порту провадиться відповідно до законодавства, обов'язкових постанов по порту та зводу звичаїв морського порту.

Портові оператори зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти дій, які можуть справляти негативний вплив на конкурентне середовище в морському порту.

Відносини оренди об'єктів портової інфраструктури, що перебувають у державній власності, регулюються Законом України «Про оренду державного та комунального майна» (надалі Закон II) з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про морські порти України».

Об'єктами оренди за Законом II зокрема є: цілісні майнові комплекси підприємств, їх структурних підрозділів (філій, цехів, дільниць). Цілісним майновим комплексом є господарський об'єкт з завершеним циклом виробництва продукції (робіт, послуг) з наданою йому земельною ділянкою, на якій він розміщений, автономними інженерними комунікаціями, системою енергопостачання. У разі виділення цілісного майнового комплексу структурного підрозділу підприємства складається розподільчий баланс.

Відповідно до ст.ст. 5, 9 Закону II, при укладанні договору оренди регіональне відділення звертається до органу управління державним майном (Міністерства інфраструктури України) щодо надання висновку по об'єкту оренди.

Відповідно ч.2.ст.10 Закону II укладений сторонами договір оренди в частині істотних умов повинен відповідати типовому договору оренди відповідного майна. Типові договори оренди державного майна розробляє і затверджує Фонд державного майна України.

Наказом Фонду державного майна України № 1774 від 23.0-8.2000 р. затверджено Типовий договір оренди індивідуального визначеного (нерухомого або іншого) майна, що належить до державної власності.

Відповідно до Закону I, на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.13 р. № 133-р «Про погодження пропозиції щодо реорганізації державних підприємств морського транспорту» та наказу Міністерства інфраструктури України від 19.03.13 р. № 163 утворено державне підприємство «Адміністрація морських портів України» код ЄДРПОУ 38727770) шляхом виділу з реорганізованих підприємств морського транспорту, в тому числі державного підприємства «Іллічівський морський торговельний порт» (нині ДП «МТП «Чорноморськ») стратегічних об'єктів портової інфраструктури, іншого майна, прав та обов'язків стосовно них відповідно до розподільчих балансів та актів приймання-передачі, та яке є правонаступником реорганізованих державних підприємств у частині майна, прав та обов'язків відповідно до розподільчих балансів та актів приймання-передачі.

Відповідно до наказу Міністерства інфраструктури від 16.09.16 р. № 319 ДП «МТП» було перейменовано у Державне підприємство «Морський торговельний порт «Чорноморськ» (надалі – ДП «МТП «Чорноморськ», Порт).

На підставі ст.ст.7, 17, 22, 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Відділення звернулось до ДП «Адміністрація морських портів України», Регіонального відділення Фонду Державного майна України по Одеській області, ДП «МТП «Чорноморськ», ДП «Одеський морський торговельний порт», ДП «Морський торговельний порт «Южний» та суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на території морського торговельного порту «Чорноморськ» з вимогами про надання інформації та документів.

За результатами розгляду заяви та отриманих матеріалів встановлено наступне:

Згідно Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань ідентифікаційний код ДП «МТП «Чорноморськ» 01125672, місцезнаходження вул. Праці, буд.6, м. Чорноморськ, Одеська область, 68001.

Статут ДП «МТП «Чорноморськ» (у новій редакції) затверджено наказом Міністерства інфраструктури України 16.09.16 р. № 319.

Відповідно до Статуту ДП «МТП «Чорноморськ» є державним унітарним підприємством і діє як комерційне підприємство, що засноване на державній власності та належить до сфери управління Міністерства транспорту та зв'язку України.

П. 3.1 Статуту передбачено, що ДП «МТП «Чорноморськ» є юридичною особою. Права й обов'язки юридичної особи ДП «МТП «Чорноморськ» набуває з дати включення

його до Єдиного державного реєстру юридичних осіб – підприємців та громадських формувань.

П.3.5 Статуту - ДП «МТП «Чорноморськ» має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням, а також може мати товарний знак, який реєструється відповідно до законодавства.

П. 4.3 Статуту - Джерелами формування майна ДП «МТП «Чорноморськ» є, у тому числі, доходи, одержані від реалізації продукції, послуг, інших видів господарської діяльності підприємства.

Таким чином, відповідно до ст.1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ДП «МТП «Чорноморськ» є суб'єктом господарювання.

Відповідно до п. 2.1. Статуту – ДП «МТП «Чорноморськ» утворено з метою організації і надання послуг зі здійснення технологічних вантажних операцій з переміщення вантажів з одного виду транспорту на інший, обслуговування суден, пасажирів і вантажів, перевезення вантажів і пасажирів на суднах, що належать підприємству, а також для отримання прибутку.

Крім того, ДП «МТП «Чорноморськ» володіє державним майном на праві господарського відання.

Видами діяльності ДП «МТП «Чорноморськ» за кодами КВЕД є зокрема:

- 77.34 Надання в оренду водних транспортних засобів;
- 50.10 Пасажирський морський транспорт;
- 50.20 Вантажний морський транспорт;
- 52.10 Складське господарство;
- 52.21 Допоміжне обслуговування наземного транспорту;
- 52.22 Допоміжне обслуговування водного транспорту (основний);
- 52.24 Транспортне оброблення вантажів;
- 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту;
- 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;
- 68.32 Управління нерухомим майном за винагороду або на основі контракту;
- 33.15 Ремонт і технічне обслуговування суден і човнів.

На підставі даних державних статистичних спостережень основним видом економічної діяльності ДП «МТП «Чорноморськ» визначено Допоміжне обслуговування водного транспорту (код КВЕД 52.22).

ТОВ «Транс-Сервіс» є портовим оператором (стивідорною компанією), що здійснює на умовах оренди експлуатацію частини колишнього морського вантажного терміналу № 3 ДП «МТП «Чорноморськ» - вантажний склад № 8, прилеглої до нього території, перевантажувальної техніки – порталних кранів, тощо та проводить на території порту вантажно-розвантажувальні роботи, обслуговування та зберігання вантажів.

Між Портом та ТОВ «Транс-Сервіс» 03.06.14 р. було укладено Договір про пайову участь в утриманні інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ» № 1-П, за умовами якого Компанія здійснює пайову участь в утриманні інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ» шляхом перерахування грошових коштів на поточний рахунок ДП «МТП «Чорноморськ».

Зазначений Договір набирає чинності з дати укладення ТОВ «Транс-Сервіс» договору оренди державного нерухомого майна, за яким ДП «МТП «Чорноморськ» є балансоутримувачем та діє протягом всього строку дії договорів оренди державного рухомого та нерухомого майна, за якими ДП «МТП «Чорноморськ» є орендодавцем або балансоутримувачем.

Відповідно до пункту 1.1. Договору, предметом договору є наступне: на умовах даного Договору Компанія, тобто ТОВ «Транс-Сервіс», здійснює пайову участь в утриманні інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ» шляхом перерахування грошових коштів на поточний рахунок ДП «МТП «Чорноморськ», а ДП «МТП «Чорноморськ» приймає дані грошові кошти на свій поточний рахунок та сприяє створенню усіх необхідних умов для здійснення Компанією діяльності на території ДП «МТП «Чорноморськ».

Отже, з вищезазначеного випливає, що обов'язок ТОВ «Транс-Сервіс» з перерахування коштів впливає з обов'язку ДП «МТП «Чорноморськ» сприяти у створенні усіх необхідних умов для здійснення Компанією діяльності на території ДП «МТП «Чорноморськ».

Наявність елементів (умов) договору надання послуг в Договорі про пайову участь від 03 червня 2014 року №1-П, також підтверджується і складанням між сторонами актів здачі-прийняття робіт (надання послуг) та корегувальних актів.

Також, саме про надання послуг зазначається і в рахунках, які оформляються ДП «МТП «Чорноморськ» на виконання Договору про пайову участь від 03 червня 2014 року №1-П та виставляються ТОВ «Транс-Сервіс» для їх оплати.

Таким чином, усі вищезазначені акти чітко визначають пайовий внесок в утримання інфраструктури порту саме як послугу за яку стягується плата.

Дослідження ринку послуг з надання ДП «МТП «Чорноморськ» в оренду та експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна і визначення на ньому становища ДП «МТП «Чорноморськ» проведено згідно зі статтею 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.02р. № 49-р., зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за № 317/6605 (надалі - Методика).

Статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та п.1.3 Методики визначено, що товаром є будь-який предмет господарського обороту, в т.ч. продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права; товарним ринком є сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція; територіальними межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару, в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути територією області, району, міста або їхніми частками.

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного становища є Державне підприємство «Морський торговельний порт «Чорноморськ» (вул. Праці, 6, м. Чорноморськ, Одеська область, 68001, код ЄДРПОУ 01125672)

Визначення переліку товарів та основних споживачів цих товарів, щодо яких визначається монопольне становище.

Товаром, щодо якого визначається монопольне становище, є послуги з надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна ДП «МТП «Чорноморськ», тобто перевантажувальної техніки (портальних кранів), необхідної для здійснення відповідної діяльності юридичними особами (портовими операторами), а саме: портальний кран «Кондор» (портовий № 16, інв. № 3851), портальний кран «Кондор» (портовий № 19, інв. № 3827), портальний кран «Кондор» (портовий № 57, інв. № 3859), портальний кран «Кондор» (портовий № 114, інв. № 3863), портальний кран «Кондор» (портовий № 115, інв. № 3445), що знаходиться на балансі ДП «МТП «Чорноморськ».

Основними споживачами послуг ДП «МТП «Чорноморськ» є юридичні особи, що здійснюють свою діяльність на території Порту.

Визначення товарних меж ринку:

Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах яких споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого (п. 5.1. Методики).

Послуги з надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна, що знаходиться на балансі ДП «МТП «Чорноморськ» суб'єктам господарювання надаються на підставі договорів, укладених з ДП «МТП «Чорноморськ».

Послуги з надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна ДП «МТП «Чорноморськ», а саме перевантажувальної техніки (портальних кранів),

необхідної для здійснення відповідної діяльності юридичними особами (портовими операторами), надаються суб'єктам господарювання на платній основі.

Споживачами цієї послуги є суб'єкти господарювання, що здійснюють свою діяльність на території Порту, які користуються цією послугою для забезпечення власних потреб. На території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ», ці послуги не мають заміників.

Взаємозамінні товари (товарні групи) з огляду на умови отримання послуг з оренди й експлуатації власного чи орендованого рухомого майна, що знаходиться на балансі ДП «МТП «Чорноморськ», відсутні. Також, ці послуги не можуть бути замінені послугами з існуючих альтернативних джерел, а споживачі послуг, які їх отримують, не можуть відмовитись від послуг з оренди й експлуатації рухомого майна, що знаходять на балансі ДП «МТП «Чорноморськ».

Отже, ДП «МТП «Чорноморськ» є суб'єктом господарювання, який здійснює діяльність на ринку послуг з надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна, в межах території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ», та згідно із статтею 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» займає монопольне становище на зазначеному ринку, оскільки не має жодного конкурента.

Враховуючи викладене, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару, є послуги з надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна, в межах території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ».

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним (пункт 6.1 Методики).

За наявною інформацією ДП «МТП «Чорноморськ» надає послуги з надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна, а саме перевантажувальної техніки (портальних кранів), необхідної для здійснення відповідної діяльності юридичними особами (портовими операторами), в межах території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ».

Враховуючи зазначене, територіальними (географічними) межами ринку послуг з надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна ДП «МТП «Чорноморськ», а саме перевантажувальної техніки (портальних кранів), необхідної для здійснення відповідної діяльності юридичними особами (портовими операторами), є територія, підпорядкована ДП «МТП «Чорноморськ».

Визначення часових меж ринку.

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою (пункт 7.1. Методики).

Часовими межами ринку визначено період: червень 2014 р. – грудень 2016 р, протягом якого залишалися сталими структура ринку (сталий склад учасників ринку), співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

Визначення потенційних конкурентів і встановлення монопольного становища.

Перелік організацій, які можуть надавати послуги з надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна, а саме перевантажувальної техніки (портальних кранів), необхідної для здійснення відповідної діяльності юридичними особами (портовими операторами), в межах території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ» та здійснювали свою діяльність у визначених часових межах на території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ», було визначено на підставі інформації ДП «Адміністрація морських портів України», Регіонального відділення Фонду Державного майна України по Одеській області, ДП «МТП «Чорноморськ» та суб'єктів господарювання, які діяли у визначених часових

межах на території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ» що підтверджено листами, а саме:

- лист ДП «Адміністрація морських портів України» від 04.11.16р. за вих. №6624;
- лист Регіонального відділення Фонду Державного майна України по Одеській області від 07.11.16р. за вих. № 08-05-05557;
- лист ДП «МТП «Чорноморськ»» від 18.10.16 р. за вих. № 1341/06-13;
- заява ТОВ «Транссервіс» від 16.09.16 р. за вих. № 682/09;
- лист ТОВ «Трансгрейнтермінал» від 18.11.16 р. за вих. № 265/03;
- лист ТОВ «СП Рісоіл Термінал» від 24.11.16 р. за вих. № 447.

Аналізуючи отриману інформацію від вищезазначених суб'єктів господарювання було встановлено, що протягом періоду червень 2014 р. – грудень 2016 р діяльність з надання послуг з оренди й експлуатації власного чи орендованого рухомого майна та з утримання інфраструктури Порту в межах території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ», здійснювало тільки ДП «МТП «Чорноморськ».

Бар'єрами вступу на вищезазначений ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів, проектної документації, побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

Відповідно до п. 2 ст. 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», монополієм (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.

На території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ», ненадання послуги з оренди й експлуатації власного чи орендованого рухомого майна та з утримання інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ» унеможливить здійснення відповідної діяльності юридичними особами (портовими операторами) у межах території ДП «МТП «Чорноморськ».

Отже відповідно до ч. 2 ст. 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ДП «МТП «Чорноморськ» за результатами господарської діяльності за період червень 2014 р. – грудень 2016 р займало монополієне (домінуюче) становище на ринку надання суб'єктам господарювання, що здійснюють свою діяльність на території ДП «МТП «Чорноморськ», послуг з надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна, перевантажувальної техніки (портальних кранів), необхідної для здійснення відповідної діяльності юридичними особами (портовими операторами) в межах території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ», з часткою більше 35 відсотків.

Між ДП «МТП» (нині ДП «МТП «Чорноморськ») та ТОВ «Транс-Сервіс» 03.06.14 р. укладено Договір № 1-П про пайову участь в утриманні інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ».

Аналогічний Договір укладено між ДП «МТП» (нині ДП «МТП «Чорноморськ») та ТОВ «Трансгрейнтермінал» (договір від 01.08.14 р. № 2-П).

Пунктом 5.2 Договору про пайову участь в утриманні інфраструктури встановлено, що припинення дії даного Договору з будь-яких підстав, окрім взаємної згоди сторін, є достатньою підставою для дострокового припинення дії договорів оренди державного рухомого та нерухомого майна, за якими ДП «МТП «Чорноморськ» є орендодавцем або балансоутримувачем, в судовому порядку за зверненням ДП «МТП «Чорноморськ».

Виходячи з інформації, отриманої від Регіонального відділення Фонду державного майна України по Одеській області (лист за вх. № 08-01/2912 від 19.12.16 р.), від ДП «МТП «Чорноморськ» (лист за вх. № 08-01/2553 від 19.10.16 р.) та інформації щодо переліку терміналів, розмішеному на офіційному сайті Адміністрації морських портів України, аналогічною діяльністю крім ТОВ «Транс-Сервіс» на території ДП «МТП «Чорноморськ» займаються також наступні суб'єкти підприємницької діяльності:

- ТОВ «Міленіум 2003»
- ТОВ «Трансгрейнтермінал»
- ТОВ «Трансбалктермінал»

ТОВ «СП «Рисоіл Термінал»

ТОВ «Гамма Трансбан»

ТОВ «Сокомак Україна».

За отриманою інформацією, лише з двома з них (ТОВ «Транс-Сервіс» та ТОВ «Трансгрейнтермінал») укладені договори про пайову участь в утриманні інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ».

Також ДП «МТП «Чорноморськ» листами від 10.09.15 р. № 85/07-07 та від 18.01.16 р. № 30/02.8-20 звернулось до ТОВ «СП «Рисоіл Термінал» з пропозицією укладення такого договору, що є умовою участі товариства у конкурсі на право оренди складського майданчика, розташованого за адресою вул. Сухолиманська, 30-Б, м. Чорноморськ.

При цьому ДП «МТП «Чорноморськ» стверджує, що ініціатором укладання договорів про пайову участь є не лише балансоутримувач (ДП «МТП», а з 26.-09.16 р. - ДП «МТП «Чорноморськ»), а також власник державного майна Міністерство інфраструктури України/Фонд державного майна України, посилаючись на п.5.15 Договору оренди нерухомого майна, що належить до державної власності, який укладається з Регіональним відділенням Фонду державного майна України по Одеській області щодо необхідності укладання з балансоутримувачем орендованого майна Договору пайової участі в обслуговуванні портової інфраструктури.

Однак, ані в договорі оренди нерухомого майна, що належить до державної власності № 339-0 від 18.09.14 р., ані № 16/28/1 від 29.07.16 р., укладених ТОВ «Транс-Сервіс» з Регіональним відділенням Фонду державного майна України по Одеській області такого пункту немає.

За інформацією, отриманою від Фонду державного майна України по Одеській області (лист від 07.11.16 р № 08-05-05557, вх. № 08-01/2645 від 087.11.16 р.) включення до договору оренди пункту про необхідність укладення Договору пайової участі в обслуговуванні портової інфраструктури з балансоутримувачем орендованого майна здійснюється на підставі листа-дозволу органу управління державного майна.

У типовому договорі оренди індивідуально визначеного (нерухомого або іншого) майна, що належить до державної власності, затвердженому наказом Фонду державного майна України № 1774 від 23.08.2000 р. такого положення не міститься.

Частиною 2 ст.18 Закону України «Про морські порти України» передбачено, що у межах морського порту функціонують суб'єкти господарювання усіх форм власності, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням суден, пасажирів, вантажів, та підприємства, продукція та/або сировина яких транспортується територією та акваторією порту.

Відповідно до ч.3 ст.18 вищезазначеного Закону власники та/або користувачі технологічно пов'язаних об'єктів портової інфраструктури зобов'язані укладати між собою договори, що визначають взаємні права і обов'язки щодо організації та забезпечення безперервності технологічного процесу надання відповідних послуг у морському порту і встановлюють єдиний порядок експлуатації відповідної інфраструктури морського порту. Також портові оператори зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти дій, які можуть справляти негативний вплив на конкурентне середовище в морському порту.

За отриманою від ДП «Одеський морський торговельний порт» (лист від 14.12.16 р. за вих. № 41-10/1703) та ДП «Морський торговельний порт «Южний» (лист від 13.12.16 р. за вих. № 6890/12/17/16) інформацією станом на поточну дату договори про пайову участь в утриманні інфраструктури вказаних портів з суб'єктами господарювання, що здійснюють свою діяльність на їх території не укладались.

Таким чином, укладання договорів про пайову участь в утриманні інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ» тільки з деякими суб'єктами господарювання, що здійснюють свою діяльність на території морського торговельного порту «Чорноморськ», створює нерівнозначні умови для таких суб'єктів господарювання та може призвести до обмеження конкуренції на ринку надання послуг з транспортного оброблення вантажів, оскільки інші портові оператори (стивідорні компанії) витрат на пайову участь в утриманні інфраструктури

ДП «МТП «Чорноморськ» не несуть.

Такі дії ДП «МТП «Чорноморськ» у вигляді створення нерівнозначних умов для деяких суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність на території морського торговельного порту «Чорноморськ» шляхом укладання з ними договорів про пайову участь в утриманні інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ», є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем, що можуть призвести до обмеження конкуренції таких суб'єктів господарювання.

За результатами розгляду справи № 28-01/2016 Відділенням листом від 18.01.17 р. № 01-03/0108 на адресу ДП «МТП «Чорноморськ» було направлено попередні висновки № 01-ПВ від 17.01.17 р., які згідно рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 6800104734543 були отримані підприємством 26.01.2017 р.

У відповідь на вищезазначені попередні висновки (лист від 06.02.17 р. № 203/06-13, вх. № 08-01/0244 від 07.02.17 р.) ДП «МТП «Чорноморськ» не надало достатніх доказів, які б спростовували обставини, які було встановлено Відділенням в ході розгляду справи.

Відповідно до п. 2 ст. 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.

Відповідно до ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнаються дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

Відповідно до ч. 3 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Відповідно до п. 2 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до абз. 2 ч. 2 ст. 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України накладають штрафи на суб'єктів господарювання – юридичних осіб за порушення, передбачене п. 2 ст. 50 цього ж Закону, у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Згідно Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід, форма № 2) (лист ДП «МТП «Чорноморськ» від 30.01.17 р. № 160/06-13, вх. № 08-01/0200 від 01.02.17 р.) чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ДП «МТП «Чорноморськ» за 9 місяців 2016 року склав [інформація з обмеженим доступом] грн.

За інформацією, отриманою від ТОВ «Транс-Сервіс» (лист від 06.02.17 р. № 51/02, вх. № 08-01/261 від 08.02.17 р.), за даними бухгалтерського обліку підприємства за Договором про пайову участь в утриманні інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ» від 03.06.14 р. № 1-П було сплачено всього [інформація з обмеженим доступом] у тому числі:

- у 2014 р. – [інформація з обмеженим доступом]рн.;

- у 2015 р. – [інформація з обмеженим доступом]грн.;
- у 2016 р. – [інформація з обмеженим доступом] грн.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 14, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» ст. 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», п. 11 Положення про територіального відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.01р. № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.01р. за №291/5482, із змінами та доповненнями, п. п. 5, 31, 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції України, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.94р. №5 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.94р. за №90/299 (із змінами), адміністративна колегія територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що відповідно до ч.1 ст. 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та відповідно до п.10.1.2. «Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку», затвердженої Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року № 49-р, ДП «МТП «Чорноморськ» (вул. Праці, 6, м. Чорноморськ, Одеська область, 68001, код ЄДРПОУ 01125672) за результатами господарської діяльності за період червень 2014 р. – грудень 2016 р займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання суб'єктам господарювання, що здійснюють свою діяльність на території ДП «МТП «Чорноморськ», послуг з надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого рухомого майна, а саме перевантажувальної техніки (портальних кранів), необхідної для здійснення відповідної діяльності юридичними особами (портовими операторами) в межах території, підпорядкованій ДП «МТП «Чорноморськ», з часткою більше 35 відсотків.

2. Визнати дії ДП «МТП «Чорноморськ» у вигляді створення нерівнозначних умов для деяких суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність на території морського торговельного порту «Чорноморськ» шляхом укладання з ними договорів про пайову участь в утриманні інфраструктури ДП «МТП «Чорноморськ», порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем, що можуть призвести до обмеження конкуренції таких суб'єктів господарювання.

3. За вчинення порушення, накласти на Державне підприємство «Морський торговельний порт «Чорноморськ» (вул. Праці, 6, м. Чорноморськ, Одеська область, 68001, код ЄДРПОУ 01125672) штраф у розмірі 68000 грн. (шістдесят вісім тисяч гривень).

Згідно з ч.3 ст. 56 Закон України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з ч.8 ст.56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу документи, що підтверджують сплату штрафу, надсилаються до Одеського обласного територіального відділення АМК України.

Згідно з ч.1 ст. 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути оскаржено до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова колегії

В.В. Масін